

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stípcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Dôvera národa.

— Nás dôvera národa poslala sem. My zastupujeme väčšinu národa. Tú politiku, ktorú my nasledujeme, schvaľuje národ. Pokiaľ vládžeme s dôverou národa, za ten čas nepopustíme úzdu vlády. Za ten čas my sme páni v snemovni.

Takto sa chvascú ministri a vládni ablegáti do jedného. Ale nielen teraz, lež od počiatku. Tak lhala strana starého Tiszu, Wekerleho, Bánffyho, slovom všetkých minister-presidentov, a tak hromží aj terajší gazda strany vládnej, nám veľmi milý Štefan Tisza.

No-že páni, nie tak hrdo! Nebude škodiť, keď tichšie budete spievať tú, už veľmi sodratú nótu, ktorú pritom všetkom falošne spievate. Nene z toho ani polovica pravda. Zase sypete prach do očí národa ako ste to zvykli robievať. No, keď mámiť treba a komedie hrať, v tom ste šikovní.

Že vás dôvera a väčšina národa poslala na snem? Že politiku vašu schvaľuje národ, hovoríte? No, to nie je pravda! Na to, na moj' veru, ani vy sa nezaprisaháte. No-že pamätajte, ako dostali väčšinu Tisza, Bánffy a iní ministri? Ako volili ablegátov vládnych po celej krajine najmä na Horniakoch a v Sedmohradskej? Bola to dôvera? Povedzte pravdu, koľko koštovala, a kde ste vzali peniaze na to? Či tak sa zamiloval národ do toho ošklivého liberalizmu? Či by na toľko bol nemravným a necitlivým? Teda nerobili sa žiadne figle a buncútstva? Nikto nenapájal a nepodplácal voličov? Nech odpovedajú notári, slúžnovci, komissári, slovom všetci stoliční a krajinskí úradníci, krémári židovskí a Boh vie akí ľudia, ktorých ste si najali. Ako kortešovali títo sluhovia vaši a ako posháňali väčšinu? A vy

opovázite sa tárať o dôvere národa? Toto je láska národa? Ale veď prečo má vás národ milovať? Čo mu dal ten liberalizmus? Čo dobrého vykonali ste pre národ na sneme, a veru mnohí z vás zostareli na tej utešenej strane liberálnej? Odpovedajte? Nech povie každý vládni ablegát, akým spôsobom prišiel k mandátu; koľko koštovala ho voľba; aké figle museli prevádzať v okrese, aby ho zvolili; prečo sa uhaňal za ablegátstvo, a čo vykonal pre národ? Koľko je takých, ktorí s čistým svedomím môžu hoc aj prisahať, že zákonnou cestou dostali sa do snemovne? Tak to bolo v minulosti, a či nebude tak aj pri najbližších voľbách, ktoré Štefan Tisza bude viesť? Ktorí liberál bude ručiť za to, že nebude tak? Teda, toto je tá dôvera národa? Ja by sa haňbil za takú dôveru. Tá veľa koštuje.

A potom, ako opovažujete odvolávať sa na národ? Kto je národ? Národ vás volil? Snáď tých pár tisíc voličov tvorí národ, ktorí votizovali — viete dobre akým spôsobom — na vás? To len chumaji uveria, my ale to tvrdíme, že národ spomínať, a vychvalovať sa s dôverou jeho, je vlastne klam. Veď z koho pozostáva národ? Počítajte dospelých, samostatných mužov, ktorí porcie platia, a zpočítajte voličov a potom vyprávajte o dôvere národa. Teda, len tí sú národ, ktorí vótum majú? Nuž a tí ostatní kto sú? Prečo tí nemajú právo volebné? Nezaslúžia ho? Neplatia porcie a neslúžia pri vojsku? Na to odpovedajte chvastúni liberálni! Tu vidíme tú spravodlivosť liberálnu, aby ju parom vzal. O národe tárajú a nedajú mu právo. Až celý národ bude voliť; až celý národ povie, že liberalizmus, ktorý na vnivoč obrátil hospodárov a remeselníkov; ktorý s roka na rok dvíha farchy chudoby; ktorý

narobil hrúzu nespravdivosti a škody; hovorím, ak celý národ schvaľuje a vzýva liberalizmus: tak uveríme, že vláda z dôvery národa dostala sa do snemovne, a že národ sám žiadal to riadenie, ktoré vláda koná, od ktorého je nám do zutekania. Ináč ale za ľubany považujeme reči vaše o dôvere národa. Dajte právo volebné celému národu, a dovoľte aby slobodne volil, uvidíte potom koľko váz zostane na tej chýrnej vládnej strane, ktorú počínajú obchádzať statoční vlastenci. Dal by vám národ dôvery! Viem, že by vám kleply zuby na prázdno od nej.

Povedzme pravdu. Je to len s figlami vysilená dôvera, s ktorou nemusíte sa chváliť. Pozrime volebné okresy. Koľko je takých, kde vo väčšine sú židáci a úradní voličia, ktorí musia votizovať na vládu, lebo by ztratili chlieb. V takom okrese márne by sa namáhala opozícia, lebo čo by práve osol bol vládny kandidát, vyvolia ho. Za to je tak veľa jednohlasne vyvolených mamelukov. Pozrime cenzus. Je to spravdivosť že koľko obcí, toľko násobný cenzus? Na mnohých mestách za 2—3 koruny dajú vótum, inde ani za 20 nie. To najmä remeselníci cítia. A kto to tak zriadil? A prečo je to tak? Pravda, aby čím ľahšie mohli získať dôveru vladní ablegáti? Šibalstvo, huncuteria a prefikanosť, ale nie dôvera.

No veru, mal by sa za čo oduševniť národ! Za liberalizmus? Za toto cigáňstvo! Dávno žiada ho do pekla na dno. Čo dobrého má národ z liberalizmu? Odpovedajte, ktorí trasete sa zaň, a váľate sa v prachu pred modlou jeho. Hovorite, že všetko, čo krajina má, pochádza od liberalizmu. Ale čo-že má krajina? Ukážte bohatstvo krajiny! Akú slobodu má? Aké práva požívajú občania? Ako sa má ľud? Aké sú mravy a vzdelanosť jeho? Medzi akými pomerami žije? Ako a kto ho riadi? Ide to spravdive, alebo len liberálne? Ako stojí u nás priemysel a hospodárstvo? Za čo je ten blesk, té pekné mestá a staviská s ktorými vychvalujete sa? Pozrite porciové knižočky občanov; pozrite gruntovné knihy; dopytujte sa na dlžoby krajinské; nahľadnite do účtov úžerníkov, a budete vedieť, za čo je, a odkiaľ pochádza «rozkvet» krajiny. No ale ktorý liberál myslí na to? Dľa neho, chudobný človek nemá čo kričať. Nech čuši, nech pokojne platí porcie, a nech votizuje ako mu rozkážu vladní korteši, aby sa páni ablegáti mohli chváliť, že

požívajú dôveru národa. — Štefan Tisza tiež sa odvoláva na dôveru. Žiadal ho, alebo chce ho národ? Však sám sa vyslovil, že keby vyhlásil nové volby, nestačilo by vojsko, lebo národ tak je rozhorčený na vládu. Teda ako opovažuje odvolávať sa na národ? Nevidí, čo sa robí v parlamente? A to prečo? Lebo nenávidia ho, lebo na to sa chytil, na čo nemohli dostať viedenski páni poriadneho vlastenca. Ach krásne robí cestu dôvere! K čomu sa chystá? Čo robí? Či nechce uviesť násilenstvo a nezákonnosť? Či nehľadá po chuti ľudí za nadžupánov, aby tak prevádzali volby, ako to otec jeho robil? No, kto s takouto dôverou chce panovať nad národom, ten musí byť čudnou masťou mastený. Nuž a otrocki prvrženci jeho? Oh, tí dôverujú, že gazda jejich udelí im z masného hrnca.

Ja myslím, že národ už nebude dlho bláznom istých špekulantov, ktorí klamú ho. Jednúc preda sa len prebudí a tresne medzi oči tým, ktorí meno jeho zneužijú a klamú ho. Postaví sa na nohy, a povie: aj ja som vofakto, nie len vy;

Ale vtedy koniec bude liberalizmu. Odzvoní mu. Lebo, že by národ bol za liberalizmus, to je cigáňstvo.

Korteš.

POLITICKÉ CHÝRY.

Paralellné zasadnutia.

Ministerský predseda gróf Tisza na jednej liberálnej porade rozpovedal, že ponevác niet výhľadu, že opozícia zastaví boj, podá snemu návrh, aby uzavrel, že mimo riadneho zasedacieho času (od 10—3 hod.) bude zasedať každý deň popoludní od 5—9. hod. večer. Prosil členov strany, aby prijali tento návrh, lebo strana nemôže ďalej používať pol sily v oči tým, ktorí ju hatia v plnení ústavných povinností. — Na to gróf Albert Apponyi ozval sa proti podaniu tohto návrhu, ktorý protiví sa snemovým stanovám a tomu dohodnutiu, ktoré sa stalo medzi stranami za Kolomana Szélla a preto prosí predsedu vlády, aby svoj návrh odvolal. — Ministerský predseda gr. Tisza vo svojej odpovedi prosil grófa Apponyiho a jeho priateľov, aby uvážili polozenie krajiny, ktoré vyžaduje, aby panujúca strana vystúpila ako jednotná a silná.

Po zakľúčení konferencie grófa Apponyiho znova

kapacitovali, aby pristal na uzavretie strany. No nedal sa kapacitovať.

Apponyisti vystúpili.

Na druhý deň skutočne predniesol predseda snemovne Desider Perczell návrh strany liberálnej o tých parralellných pojednávaniach na sneme, i doložil, že nad návrhom týmto snem po zasadnutí budúcom rozhodovať má jednoduchým odhlasovaním. To tolko znamenalo, že o tom návrhu žiadne hádky a reči byť nemôžu.

Celá snemovňa prijala návrh tento s ohromným pohoršením a gróf Apponyi v tú istú chvíľu dal doručiť predsedovi strany liberálnej svoje písomné osvedčenie, že zo strany, ktorá pokračuje si na čele s novým ministrom celkom protizákonne a podrýva základy našej ústavnosti — vystupuje.

S Apponyim vystúpili temer všetci jeho bývalí prívrženci. Zpočiatku bolo tých vystúpených len 27; ale potom vystúpilo ich nanovo viacej, ba vystúpili aj zo staroliberálov niektorí, takže dnes počítame všetkých vystúpených až do päťdesiat.

Našich čitateľov zaujímať bude tá zpráva, že medzi vystúpiťmi staroliberálmi je aj p. Valer Szmalovszky, ablegát okresu žilinského. Sme zvedaví, čo povedia na to žilinskí židáci? — Szmalovszky neprihlašuje sa do žiadnej inej strany; ostáva tedy i naďalej liberálom, lenže nateraz protivládny liberálom.

«Silná ruka» Tiszova.

Svevolný návrh o parralellných (dvojitých) zasadnutiach snemových vyvolal dlhé a búrlivé hádky. Všetky protivné stránky postavily sa proti tomu návrhu, ľudová strana tak, ako aj strana Kossuthovcov a Ugronova. Vodecovia a iní hlavní mužovia stránok týchto jeden za druhým hlásili sa k slovu a ohradzovali sa oproti takému svevolnému prekrucovaniu zákona o domajšom poriadku snemovom, ako sa to obsahuje v návrhu podanom.

Najostrejšie vystupoval proti návrhu ľudák Štefan Rakovszky, v čom mu aj iní ľudáci pomáhali. Dokazoval, že návrh protiví sa zákonom snemovým, ktoré boly pred rokami spoločne, za zúčastnenia sa všetkých stránok, utvorené a prijaté. Zákony tie dopúšťajú síce možnosť predĺžiť pojednávania o jednu hodinu, ale o zavedení voľajakých nových, duplovaných pojednávani v zákonoch tých nenie ani slovička. A potom, zákony tieto utvorili sme spoločne s páni liberálmi, medzi ktorými prítomný bol aj Štefan Tisza; je to tedy povinnosť statočnosti zachovať tie zákony a vôbec všetko to, o čom sme sa vtedy boli dohodli a smluvu vzájomnú si boli učinili. — V tomto smysle ohlásili sa ešte mnohí ľudoví a iní ablegáti.

Štefan Tisza začal brániť svoje stanovisko, a veru tak ostro napádal a tak nešetrne ablegatov opposičných, ako nejakých poddaných, abo sluhov svojich. Chcel sa brániť s tým, že vraj práve preto, že on nechce predĺžiť pojednávania, ale uviesť — ohľadom na súrne otázky — nové zasadnutia: práve preto neprotiví sa zákonu a neruší ho. Čo týče sa toho dohodnutia medzistranného, a

či tej smluvy stránok, ktorú Rakovszky spomínal, na to povie, že smluva taká je síce otázkou statočnosti, ale na veky platná byť nemôže, veď už aj opposičné stránky prestaly chovať sa dľa smluvy tej.

Tisza tedy ukázal silnú (lepšie: násilnú) ruku svoju a ukázal to aj jeho predseda snemovne Desider Perczel. Opposiční rečníci nechceli dopustiť, aby sa návrh len tak ľahko prešmikol, i rečnili, dôvodili proti nemu neustále, tak, že pojednávanie pretiahlo sa od rána až do noci. Vtedy, bárs ešte hlásili sa daktorí k slovu, predseda zakončil pojednávanie, dal hlasovať nad návrhom a rozumie sa, že poslušní liberáli aj odhlasovali, aby sa odteraz dvojce zasadnutie držalo, jedno pred poludním, druhé ale zase večer.

Technická obštrukcia.

Tisza sebe s tými vynútenými duplovanými zasadnutiami nič nespomohol, lebo opposícia odpovedala mu hneď na druhý deň s takzvanou *technickou obštrukciou*. Technická obštrukcia je to, keď ablegáti do každej možnej a nemožnej maličkosti zavadia, len aby sa čas minul a k pojednávaniu voľakoreho núteného návrhu sa prijsť nemohlo. To sa robí všelijako. Na pr. keď započne sa zasadnutie, napred musí sa prečítať zápisnica poslednieho zasadnutia. Tu povstane jeden ablegát a má výnimky naproti zápisnici. Jemu sa nepáči ten alebo iný výraz on tedy podá návrh, žeby sa to v tej zápisnici ináč písalo. I podá on sám, alebo jeho priateľ návrh, aby sa nad tým návrhom jeho, ktorý bol podal proti zápisnici, hlasovalo. Tretí priateľ ale podá listinu s 20 podpisami že žiadajú si 5 minút odpočinku ači prípravy pred hlasovaním. A skutočne, predseda všetko to dovolí musí, lebo to predpisujú stanovy o domacom poriadku snemovni. Tu ale ten prvý rečník má takých návrhov ku zápisnici aj tridsať, a nad každým treba hlasovať a odpočinky držať.

A má také návrhy aj druhý, tretí ablegát. Tak potom hlasuje sa neprestajne nad maličkostami až do nekonečna. Takto to šlo aj teraz. Čas uchádzal, prešla aj 5-tá hodina, a to druhé pojednávanie sa zadržat nemohlo. A tak to šlo aj druhý deň.

Takáto technická obštrukcia je vlastne nesmysel, je tiež násilenstvo, ale zakladá sa na zákone, a dá sa ospravedlniť, jestli ju použijú proti takej patrnej nespravedlivosti, proti ktorej ináč brániť sa je nemožné. A tento pád je aj teraz. Obštruanti sú si už na čistom, že nedociela z tej maďarskej kommandovej reči nič, ale idú zničť Tiszu, ktorého vladárenie ukazuje sa celkom násilne.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Štefan Opatril, obuvník zo Suche 10 korún; Jozef Rajczigel, obuvník z Prievidze 2 kor.; Pavel Bezák z Chmoran 2 koruny; Andrej Wirth ze Sobotišťa 2 kor.; slečna Anna Krstyananszky z Bánoviec 1 kor. 40 hal.; Štefan Csukassi z Felső Olosvár 1 kor.; Ondrej Vaczlavik z Pr. Holland rodak z Visokej 2 marky; Pavel Pupák, mlynár z Kalno-Garáb 1 koruna; Jozef Angyel 5 kor.; Pavel Angyel 5 kor.; ml. Pavel Angyel 5 korún z Radošnej.

Ján Greben, farár.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

O technickej obštrukcii sa obšírne rozpisovať neideme. Zmieníme sa len o tom, ako sa chcel Fr. Kossuth pokonať s Tiszom.

Franc *Kossuth* pýtal slovo k stanovám. Poukázuc na to, že denne dve zasadnutia vydržiavať nemožno a že násilie budí len násilie, prizvukoval, že môžu prísť také časy, keď uhorský národ nebude mať inej zbrane ako odpor, ktorý bude môcť vyvinúť snem. Vidiac to pustošenie, ktoré sa tu deje, žiada si, aby sa po dosavádnej ceste ďalej nešlo, ale to oduševnenie, ktoré zavládlo v národe, bolo by dobre nejako využiť. Už vo svojej predošlej reči, ktorú bol povedal počiatkom novembra, odvolával sa na to, že si uhorský národ úprimne žiada rozprestrenie volebného práva, nové rozdelenie volebných okresov, uplatnenie maďarskej reči v školách a aj na poli sociálnych reforiem dalo by sa mnoho urobiť. (Súhlas s prava.) Prebudenie sa národnej verejnej mienky treba zosohovať na tom poli, na ktorom nestojí v ceste cisárska vôľa a za reč kommanda snád inokedy a s väčším zdarom možno boj započaf. (Potlesk s prava.)

Ministerský predseda gróf *Tisza* používa túto príležitosť, aby učinil isté vyhlásenia. Treba vyhnúť boju, ktorý sa rýchle blíži. Po osvedčení sa *Kossutha* má nádej, že ku dohodnutiu možno najst nejaký podklad. Čo sa ale týka ulavenia tiarch chudobného ľudu, v tomto ohľade niet rozdielu medzi ním a *Kossuthom*, podobne ohľadom vyučovania maďarskej reči. Čo sa týka rozprestrenia volebného práva, *Kossuth* má v zásade pravdu. Konečným cieľom každej liberálnej politiky je, aby celý národ mal politické práva. Najprv ale širšie vrstvy ľudu treba usposobniť ku používaniu politických práv. Skok do tmy by sa mohol pomstiť. Prevalu inteligencie uhorskej spoločnosti treba však zabezpečiť. O rozprestrení volebného práva vyhotoví návrh zákona a v tejto otázke zvolá aj poradu. A tento návrh behom najbližších troch rokov chce predostreť snemu ku pojednávaniu, tak že ak nebude treba snem prv rozpustiť, budúce voľby mohli by sa teda previesť už na základe rozprestretého volebného práva.

Gejza *Polónyi* prizvukuje, že na krajnej lavici sú mnohí, ktorí sú náklonní uzavreť pokoj na tomto základe. Rozprestrenie volebného práva ale žiada na vlastenec-kých robotníkov, nie však ale na medzinárodných socialistov.

Gróf *Aladár Zichy* uznáva, že *Kossuth* kráča v dobrom smere, ale najprv treba zrušiť uzavretie o paralelných zasadnutiach a potom vyslať výbor, ktorý prevedie pokonanie.

Franc *Krasznay* vzhľadom na to, že opposície tento novší obrat musia pretriasť, navrhuje, aby snem do stredy rána nevydržiaval zasadnutie.

Ministerský predseda gróf *Tisza* z reči *Kossuthovej* čerpá tú impressiu, že snád možno napomôcť utvorenie sa pokojnej nálady. Keď tedy vyslanci myslia, že uváženie môže prispieť k pokojnému riešeniu, nemá nič proti *Krasznayho* návrhu.

Spolkové zprávy.

Kat. robotnícky Kruh v Peštbudíne vydržiavať bude dňa 6-ho t. m. «*Mikulášský večierok*» v spolkovej miestnosti VIII., Práter-u. pod číslom 33. pozostávajúci z mnohých druhov poučných a veselých prednášok. Začiatok o pol 8 hod. večer. Vstup voľný.

Na zástavu.

Bpani *Svíbova* 2 koruny; pani *Zuzana Kupčuláková* 1 korunu; p. *Ján Baranec* 1 korunu; p. *Ján Spiga* 2 koruny. Výkaz z minulého čísla 264 korún, to činí spolu 270 korún.

Tiež verejne vzdávame vďakoučinenia pánu *Jánovi Burik* a *Marie Burik* z Košíc za doposlanie nám 13 kníh pre našu knižnicu tohože *Kruhu*.

F. Bánaš, t. č. pokladník.

Odpoveď na osvedčenie veľk. pána vyslanca Zoltána Zmeškala.

Trebárs pán *ablegát* pri poslednej volbe sa osvedčil, že nabudúce nemieni vystúpiť, som túto okolnosť ku kortesačským cieľom neupotrebil, tak, že informácia, na ktorú sa pán *ablegát* odvoláva, nebola spoľahlivá, tým menej, lebo mňa v mojom účinkovaní výlučne len dobro ľudu a uskutočnenie ľudových zásad vedie. Oproti pánu *ablegátovi* nepriateľských citov neprechovávam, ba aj na tomto mieste ďakujem pánu *ablegátovi*, že mňa v ľudovom ústrednom kruhu dobrovolne, bez mojej predbežnej prosby odporúčal.

Franc Skytsák.

Do pozornosti!

Našich ctených čitateľov a redakcie časopisov upovedomujeme, že naša **kancellária ľudovej strany** presťahovala sa, a preto prosíme, aby už od 1-ho novembra všetky nám patriace listy, dopisy, prosbopisy, reklamácie, poštové zásielky a časopisy adresovali takto: **Redakcia «Krestan»-a, Budapest. IV., Ferencz József-rakpart 27. szám II.** — Miestnosť táto, keď prídeme od peštianskeho boku jest od Alžbetinho mostu na takzvaný «Eskütér» padne nám na pravo, kde pred tým istým domom je hneď aj stanica elektrickej železnice.

Zlaté teľa, čo falošný boh a modla.

Predstavil *Zaosek*.

«Peniaze, mnoho peňazí». Oznam tento badenského čili švábskeho «Merkura» v Mannheime čítavam aj v «Krešťane», v ktorom ozname ten «Merkur» (u pohanov bol to boh kupcov a kmínov,) každému na vedomosť dáva, že jestli si kto svoju adresu k nemu pošle, môže si každý bez výlohov, bez zvláštneho umenia a vedomostí mesačne tisíc korún poctive a statočne vždy na prvého zahladať, vyzdvihnúť a kvitirovať. Podobne aj kancelária oznamov Steinhausen tiež vo Šváboch v meste Karlsruhe sľubuje mesačne 500 zlatých, keď si kto tam svoju adresu hneď pošle.

Pekná a dobrá to vec a veľká potecha pre nás chudobných, ktorí sebe už nikde zarobiť nemôžeme. Potecha aj pre tých, ktorí neľúbia pracovať ale len ľahko žiť a len peniaze hľadajú všade a keď ich nenajdú, prinútení sú — vraj — kraďnúť, veksle falšovať, šuďiť ľudí, štátne a stoličné peniaze zpreneveriť, truhly vylamovať, železné kassy Werthejmky vrtáť a potom do Ameriky utekať, aby im štátny fiškus, alebo žandár dlhé nechti neodstriehol.

Načo sa ponosovať, že nenie zárobkov, načo so socialistmi okná ľuďom vybijáť a pred fabrikami, pred pekárom vykrikať, aby im rozdávali to, čo im zvyšuje? Načo do Ameriky za robotou behať? — Pošli si každý, kto chce mať bez práce, bez namáhania peniaze — svoju adresu Merkurovi a Steinhauserovi, oni vám hneď pošlú mesačne 1000 korún, čo do roka robí dvanásť tisíc korún — tolko, čo jeden minister má platu.

Neľutaj si toho, tvoju adresu ta poslať; potom môžeš pekne ticho bez práce doma sedieť a každého prvého v mesiaci vyzdvihneš si 1000 korún, ako to mnohý ablegát tiež tak robieva; sedí doma, fajčí si a na prvého vyzdvihne si svoj plat, a koniec.

Peniaze sú na svete všetko: múdrosť, česť, úcta, zásluhy, veľké meno, hodnosť. Ony sú pozemským bohom pod menom «zlaté teľa» a «mama». Svet len ich pozná, im slúži a miluje ich nadovšetko, zo všetkej mysli svojej, zo všetkej sily svojej a z celého srdca svojeho.

Aby si zjaveniu, tohoto pozemského boha lepšie porozumel, idem ti to v príkladoch vysvetliť.

Vyprávali mi o jednom bohatom sedliakovi, ktorý bol veľmi sporivý, mnoho držal na poriadok v dome, a robil po dome krik, keď sa mu pri práci vyštrbil rýl, motyka, nože na sečkovej truhlici, alebo keď sa mu pluh pokazil, rúčka na hrabloch zlomila, alebo volakomu v dome myška z rúk vypadla a na črepy sa dolámala. Ináč bol on úctivý naproti iným, veľmi pilný vo svojich prácach, bedlivý, ochotný a opatrný v požičiavaní peňazí, v inkassovaní úrokov a kapitálov. Ostaral sa, a konečne aj nebezpečne ochorel. Vidiac, že sa blíži koniec jeho života, dal sa od kňaza zaopatriť sv. sviatosťami. Medzitým, čo v nemoci jeho vždy horšie s ním bolo a už viac nič konať nemohol, zaoberal sa aspoň v mysli so svojim majetkom; on v mysli svojej požičával peniaze, inkassoval, veksle vystavoval a prijímal, celkom tak, jako sa to on bol naučil od úžerníkov. Konečne prišlo to až k smrti. Nemohol už ani dobre vyprávať, opúšťala ho aj pamäť, od razu s veľkým namáhaním zavolať: «Peniaze chcem, peniaze!» Domáci vyvlekli z truhly jeho ťažké vrečko, plné peniazmi. Boly to dvojzlatníky od Marie Terezie a samé dukáty od I. Františka cisára, i položili mu ich na postel. Jeho studená zmeravená ruka doškriabala sa ku vrečku pomaly, to vrečko šmátrala, pohládzala, jako pohládzaju deti mačku. O chvíľu zase mocným hlasom zavolať: «Ešte viac peňazí». Hladali zase po škrynách, až zase našli viac šulkov dukátových a položili mu ich zase na postel k tým ostatným. Jeho sklené, zmeravené, zakalené oči nakúkaly na tie dukátove súlky. O chvíľu zase začal volať jako z pod zeme: «Peniaze, peniaze!» Najstarší syn jeho preskúmal všetky kúty, strovoú truhlu, škriňu na múku, až konečne v jednom tajnom kútiku v komore pod sudom našiel hodný uzol s peniazmi. Priniesol mu ich tak, jako prinášajú nemocným deťom hračky. Tu ale už počal zomierať. Jeho manželka nachýlila sa k nemu, ale už len šeptal, tak, že ho počuť nebolo ale tolko predsa vyrozumela, keď si ucho na jeho usta položila, jako vydychol posledné slovička: «Peniaze, ešte viac peňazí». A s tým skončil, falošného boha svojého opustil a on jeho. Duša ale jeho vrátila sa k tomu, ktorému on slúžil, ktorého miloval nadovšetko z celého srdca svojého, s celej mysli svojej a zo všetkej sily svojej, k dlablovi a nie k tomu, ktorý vydal

prvý paragraf: «Ja som Pán Boh tvój, nebudeš mať iných bohov predou mnou, pri sebe a nado mňa, ani podľa mňa — ani inej falošnej modly by si sa jej klaňal.»

Tu zase druhý pán kaplán mi vyprával, že on bol dvoch zdĺhave ťažko nemocných navštívil a zaopatril. Ten jeden bol ešte mladý šuhaj, ktorý už všetky neprávosti, necudnosti postvára; ten druhý bol zase jeden lakomý gazda, ktorý ináč tiež statočný a poctivý život viedol. Ten šuhaj mladý, hriešnik od fundamentu, sa obrátil k Bohu, a v mnohej trpezlivosti a v kajúcom duchu s veľkou potechou zomrel. — Ten druhý, lakomý, statočný gazda ale medzi zlorečením a kliatbami, medzi videním diablov, žiadal sebe nôž krký podrezať — a zomrel v zúfaní.

Lakomstvo je jeden z tých hlavných hriechov, ktorý je tak ťažký hriech, jako aj modloslužba.

Keď aj ty nechceš alebo nebudeš s takouto modlitbou k falošnému bohu zomierať jako ten statočný ale lakomý gazda, ale stať sa môže aj s tebou, že aj ty sebe postavíš v srdci tvojom nejakého falošného boha a modlu, ktorému sa snáď klanáť budeš, a po ktorom všetky myšlienky tvoje a žiadosti budú sa zhánať. Toto nie sú pletky a bájky, ani maličkosť.

Ty si snáď ešte slobodným šuhajom, alebo slobodnou devou; snáď by sa vám to pozdávalo a po vôli bolo, keď by ste mali také vrece dvojzlatníkov a dukátov, jako ten mŕtvý sedliak. Ale vaše ľahkomyselné myšlienky nezhánajú sa hlavne za nimi. — Nuž ale zdá sa, že nemáte aj vy takú — inej podoby modlu a falošného bôžika vo vašom srdci, ktorému viac slúžite a viac ho milujete, nežli opravdového verného Boha?

Mnohá slobodná osoba ináč by už bola dosť nasýtená svojego špatného, necúdného života a rada by ľúbila už ráz počestný, lepší život viesť; ale ten jej v srdci najmilejší, s ktorým ona miesto litanií chodievala na muziku k «veľkému peklu» jej takto hovorí: «ak nechceš a nebudeš tak robiť, jako to ja chcem, a budeš počúvať tvojich kňazov pri spovedi a pri kázni, nechám ťa sedieť aj s tvojim detiskom. Čo ti má kto dávať radu; však nie si malo-letá, ani tebe, ani mne nerozkáže ani pápež, ani biskup, tým menej kaplán alebo františkán, a ty mi na spoveď nepojdeš viac, aby bol medzi nami pokoj.» Ona po-

slúchne a vedie špatný život ďalej s ním. — Na koho-že ona viac ohľadu berie a na koho-že ona viac stavia: či na Boha a na Jeho svätú vôľu a zákon, alebo na svoj v srdci drahý poklad naničhodný, na svojego najmilejšieho? Kto je vlastne jej Bohom? Pravda ten necudný šuhaj, alebo už kto a čo je.

Našiel som aj mnohú matku v meste, aj na dedine s úzkym čelom, s krátkym nosom, — čo je fiziognomický odznak hlúpoty, — ktoré matky do svojego prvorodeného dieťaťa boly bláznive, hlúpo zalúbené a učinily ho sebe v srdci za modlu a držaly si takúto až na strach opičiu lásku ešte aj za cnosť. Nuž ale tie veci, ktoré človek má spoločné so zvieratom, to ešte není cnosť; jako k. pr. spoločné so zvieratom veci má človek: spať, jesť, piť a svoje mladé ľubiť a opatrovať.

Keď tedy liška, alebo zajac vyšklbe si srst z prsov, z bokov a z brucha, aby svojim mladým teplú postel v hniezde pripravili a keď liška, — ktorá ináč je plachá, bojazlivá, opatrná hneď priskočí ku hniezdu a postaví sa do boja, a prísno pohliadne jako taký policaj a hajdúch v úrade na toho, ktorý jej na mladé pozerá: tak ona s tým nič menej nerobí od takej bláznivo do svojego kus tela t. j. dieťaťa zalúbenej matky, ktorá pre to dieťa, pre to stvorenie docela skoro zapomína na Pána Boha Stvoriteľa. A jako tá liška žiadneho iného Boha a bohov nepozná, krome svojich štencov v hniezde: tak sa zdá, že aj mnohá ľudská matka svoje deti za svojich hlavných a jediných bohov uznáva. Keďby Boh bol ich jediným Bohom, deti by s tým nič neztratili, ale by pritom ešte vyhrali; vtedy by matka neklaňala sa im jako modlám, ale by ich ona šlechtilne pre Boha a pre poslušnosť k nemu vychovala.

A není-li sú tvoji falošní bohovia a modly, tvoj ten najmilejší poklad, šuhaj alebo deti, tak je to snáď tvoj manžel, ktorého sa viac bojíš nežli Boha, a na neho viac držíš nežli na samého Boha a k vôli mužovi prestupuješ zákon Boží, len aby si muža neobrazila a mrzutosť s ním nemala.

Stalo sa, že jedného ťažko nemocného ministra kráľ bol navštívil a povedal nemocnému, by čokoľvek od neho žiadal, že on žiadosť jeho vyplní. Vtedy nemocný prosil kráľa, by mu dal predošlého zdravia, aby nemusel ešte

zomrel. Kráľ na to odvetil: O, jak rád bych ti to zo srdca dal, ale to ja už nemôžem tebe dať — dobre vieš, že to len Boh je vstave ti dať. Vtedy nemocný odvrátil sa s tvárou od kráľa a počal horekovať a horko plakať: O ja nemúdry človek, za môj celý život slúžil som jednému človekovi a hladal som sa jemu ľúbiť, ktorý mi včul v takýchto úzkosťach nemôže pomôcť; a o najväčšieho pána života a smrti, o Boha som sa nič nestaral ani na neho nedopytoval.»

Dobre si vec rozmysli a preskúmaj všetky kúty tvojeho srdca, či tam nesedí nejaká modla, ktorej sa klaňáš. Či hľadáš Bohu sa ľubiť a či tej modle, či ti je Boh nadovšetko, či Jeho alebo modlu miluješ z celého srdca, z celej mysli a zo všetkej sily svojej? Ak to s modlou tvojou robíš, vtedy si opravdový modloslužobník v duchu aj v pravde. Je-li tvoje srdce plno napchaté s ľuďmi, s peniazmi, s ruchom, zemskými starosťami, s pýchou, s úradmi, s česťou, tak, jako taká haraburdiareň so starými kistnami a dolámanými truhlami, so hrdzavým starým železom a pavučinami: vtedy srdce tvoje nie je chrámom Božím, v ktorom Boh prebýva a jemu sa poklona dáva, ale je ono pelešou diablovou, a ty si veľký hriešnik a modloslužebník, ktorý kráľovstva Božieho neuvidíš.

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

II.

Najkrajšie dievča!

Hej, nenie to maličkosť, keď povedia na jedno dievča, že je najkrajšie v dedine. Na Boženku Strakeje to povedali. Je pravda, že otec jej je rychtárom, potom aj majú pekné gazdovstvo, tedy ľahko môže chodiť v pekných šatách. Ale preto mnoho musela počúvať od zlých jazykov.

— Ľahko je Božene, keď má za chrbtom rychtárstvo, hovorievali.

Ale povedzme pravdu. Boženka bola pekná. A takou by bola, keby jej otec aj nebol sedel v rychtárskej stolici, a keby ani na piad zeme nebol mal.

Keď sa obliekla a šla do kostola na veľkú omšu, tak ju obdivovali, ani čo by bola prišla z cudzej zeme. Tak

sa i zdalo, že nenie z tohoto sveta. Snáď o takejto dievčine hovorievali volakedysi, že narástla na ružovom kri.

Ani šaty nemala také, aké majú druhé dievky; hoc by čo odela na seba, to tak stálo na nej, ako keby to bo namaľoval. Aj preto ju uhováraly zlé jazyky.

— V meste dáva si šif. Ľahko je jej. Stačí rychtársky dôchodok — hovorievali závistníci.

A veru Boh je svedkom, že sama si šije šaty. Prečo jej ubližujú? Chúďa, nemá matky. Ani ju nepoznala, lebo zomrela pri pôrode. Preto bola taká zádumčivá a vľudna, ani svetlo mesiaca. Aj keď sa smiala, bolo jej vidno istý smútok na tvári. Nijako nevedela ho zatajiť. Ale ani nechcela.

Nikomu sa nežalovala. Nezradila bôľ srdca, len keď bola o samote, vyplakala sa do vôle, ale dala pozor, aby to nikto nezbadal.

Možno, žiaľ ju učinil takou, akou bola, lebo hovorí sa, že trpenie šľachtí dušu.

Koľko ráz stane sa, že aj najkrajšie dievča nevydá sa. Možno, je priberčivá. Možno, takého čaká, akého jej Boh nesúdil. Veru stane sa to, hoc neviem povedať, že prečo. Tak sa to stalo aj s Boženkou. Skvela sa v krásu ani kvet, ktorý v púčiku sa skrýva. Potom vykvitla, tak, že každé oko zastalo na nej. Snáď rozkvet jej dlhšie trval, ako iného kveta, a predsa sa nenašiel, kto by bol ruku vystrel za ňou.

Ozývali sa spevy v poli a v dedine. O Boženke spievali: «Preto je dievča, aby jej zaviazali hlavu». «Kedy pôjde na sobáš, kedy príde jej pytač»...

Boženka počúvala, počúvala, ale sa nehnevila, ani ju nebolelo.

Nikto nevedel, prečo. Klebiet síce vedeli vyše práva, lenže to všetko bola vymyselnosť zlých jazykov.

Snáď preberala si v mládenoch? Alebo takého čakala, aký nebol jej súdený? Kto vie! Ona to nikomu nezradila.

Stará dievka!

Ani to nenie maličkosť, keď v dedine povedia na dievča, že je stará dievka.

Veru starou dievkou zostala tá, ktorá jednú najkrajšia bola v dedine. Tá je už starou...

Odkvitla, ani ruža. Lístky opadly, ruže tváre uvädly, len pekné fahy zostaly na nej a smútok, ktorý sprevádza ju, až kým nezostala starou dievkou.

Ale potom už nevolali ju starou.

Prečo nie?

Veľký smútok panoval v dedine. Kolera uhostila sa v nej a riedila rady usilovných hospodárov, ani krutá bitka vojakov. Cintorín preplnil sa s novými hrobami, ale prázdnych veľa zostalo domov v dedine. Siroty slzy ronily, vzdychaly a zalamovali rukami.

— Kto bude otcem našim?

— Kde sú rodičia naši?

Pán rychtár tam sedel v kúte, zamyslený v trudných

myšlienkach. Nemoc sice utíchla, ale čo bude so sirotami, s úbohými dieťkami? Toto ho trápi a sožiera mu dušu aj rozum. Päťadvadsať rokov je rychtárom. Za ten čas hlava jeho obelela a postava sa mu voláko k zemi chýli. Z očí vyhasol plameň, sú temné, poznať, že videly veľa smútky, veľa žalostí.

Po dlhom dumaní odhodlal sa na volačo vážneho. Práve chytil pero do ruky, keď Boženka vkročila k nemu do izby.

— Dnes ste akosi veľmi zronený; myslela som, že vás aspoň trochu poteším — odpovedala svojmu otcovi.

sa otcovi do náručia a tam oplakávala tú, ktorú ani nepoznala. Potom ako čo by novú dušu bola dostala, toto povedala:

— Viete čo, otec môj, posberáme všetky siroty v dedine a ja ich budem opatrovať. Miesta je tu dost, aj chleba požehnal Všemohúci. Dobre im tu bude. Budem matkou jejich.

Starý človek pozrel na Boženku a pýtal sa:

— Čo si povedala dievka moja?

— Že budem matkou sirôt.

— Teda pri mne zostaneš až do mojej smrti? — pýtal sa otec trochu spokojnejšie svojej dcéry Boženky.

— Kde by som šla? Tu je mne pri vás najlepšie.

Tak sa stalo.

Tam sú siroty v dome bývalého rychtára, statočného to Straku. Vesele sa hrajú a starík s nimi. On im je ocom, Boženka však matkou.

Teraz keď ide do kostola, mladiství pozdravujú a požehnávajú ju, hovoriac:

— Tam ide matka úbohých sirôt.

Záhorský.

Anzer, čínsky biskup.

— Dievka moja, zaďakujem z rychtárstva. Obávam sa, že nebudem mať dost sily medzi toľkým smútkom.

— Budem vám pomáhať.

Otec pozrel na dievku. Pohľad tento slzu vyvábil z očí jeho, potom takto prehovoril:

— Dieťa moje, v celom živote nič dobrého neurobil som pre teba. Miesto matky si zastupovala v ustavičnej práci a namáhaní. Pre mňa si zostala starou dievkou. Snáď preto ti nedoprial Boh šťastia.

— Ja všetko som obdržala od Boha, čo som si len žiadala; dajme mu teda pokoj. Zato ma nechal pri vás, lebo matku povolal k sebe.

Na tieto slová oba pustili sa do plaču. Dievča vrhlo

bola Honkong, kde bol s vedením seminária poverený. Roku 1880 stal sa vikárom pri boku biskupa Cosi v Santungu. Roku 1884 bol zavolaný nazpät do Európy a roku 1885 vymenovaný bol za vikára v P. Santungu. R. 1886 vysvätený bol v Kolne za biskupa. Biskup Anzer popri európejských odznakoch a úradoch bol aj druhotriednym mandarínom.

Na druhom obrázku podávame Balón Lebaudyho. Je to najnovší balón, ktorý vyhotovil francúzsky merník Lebaudy. Po tieto dni obišiel s ním 4 razy vežu «Eiffel, čo však ešte neznačí to, že teraz už je ten tak túžebne očakávaný vynález. Na obrázku vidíme aj Jachmesa, kormidelníka tohože balóna.

Vyobrazenia.

Na prítomnom obrázku podávame vyobrazenie Jána Anzer, ktorý po tieto dni zomrel. Ján Anzer bol čínsky biskup, apoštolský vikár Polud. Santungu, všeobecne účinný muž, ktorého ostrý politický prehľad vyzískal si úctu nielen v Číne ale aj v Nemecku, jeho rodisku. Nemecko pri utvorení svojej mocnosti v Číne v mnohom ohľade Jánovi Anzerovi má čo ďakovať. Biskup Ján Anzer narodil sa r. 1851 vo Veinried-e v Bavorsku. Gymnaziálne štúdiá skončil v Metzen-e, neskôr ale zapísal sa do hlavnej regensburskej školy. R. 1876 bol v Utrechete vysvätený za kňaza a roku 1879 šiel do Číny ako missionár. Prvá jeho stanica

píšu
si t
dar

páp
dep

poz

dve

Páp

ruk

mor

otec

dne

sane

glic

bud

týka

záuj

vzda

tom

trov

a ut

leká

Hru

nerc

(v N

Pätd

dajš

likou

rajší

veria

udal

ným

sií. M

Fran

páte

júcie

kano

slávi

mno

pozď

Zám

viedl

V zá

pora

súdi

Tren

riadi

proti

CHÝRNIK.

Dar. Nitriansky biskup Imrich Bende — ako z Nitry píše — tamojšiemu spolku katolíckych tovaryšov, ktorí si teraz stavajú pre spolok novú budovu, na cieľ tento daroval tisíc korún.

Anglickí pútnici u pápeža. Z Ríma oznamujú, že pápež po tieto dni prijal na audiencii deputáciu spolku anglických katolíkov, pozostávajúcu asi zo sto členov a asi z dvesto iných katolíkov anglickej ríše. Pápež pútnikov pripustil na bozkávanie ruky. Pútnici podali pápežovi jedno memorandum, ktoré však ale pred svätým otcom neprečítali, lež ho odovzdali jednému kardinálovi. V memorandume písanom v talianskej reči stojí to, že anglickí katolíci s vernosťou a oddanosťou budú plniť všetky žiadosti svätého otca, týkajúcu sa náboženských a svetských záujmov cirkve. Pútnici okrem toho odovzdali jednu z aksamietu zhotovenú, zlatom vybijanú kasničku, v ktorej boly Petrove haliere. Pápež pútnikov požeňnal a utiahnul sa do svojich komnat.

Zmena bytu. Dr. Ján Zátarecký, lekár v Trnave od 1. novembra býva v Hrubej ulici číslo 16. v tak zvanom Karnerovskom dome.

Jubiläum a missie. V obci Pászthó (v Nitrianskej) slávilí zajímavé jubiläum. Päťdesiat rokov minulo tomu, čo vtedajší tamojší farár Michal Mareník s veľkou obetavosťou dal tam postaviť te-rajší pekný a priestanný kostol. Povďační veriaci pamiatku tejto nie každodennej udalosti zasvätili spôsobom veľmi hodným, totiž vydržiavaním ľudových misií. Missie viedli dvaja pátri rádu svätého Františka z Prešporoku: páter Medlen a páter Olšovský. Missie v dušiach jubiliujúcich veriacich nechaly hlboké stopy.

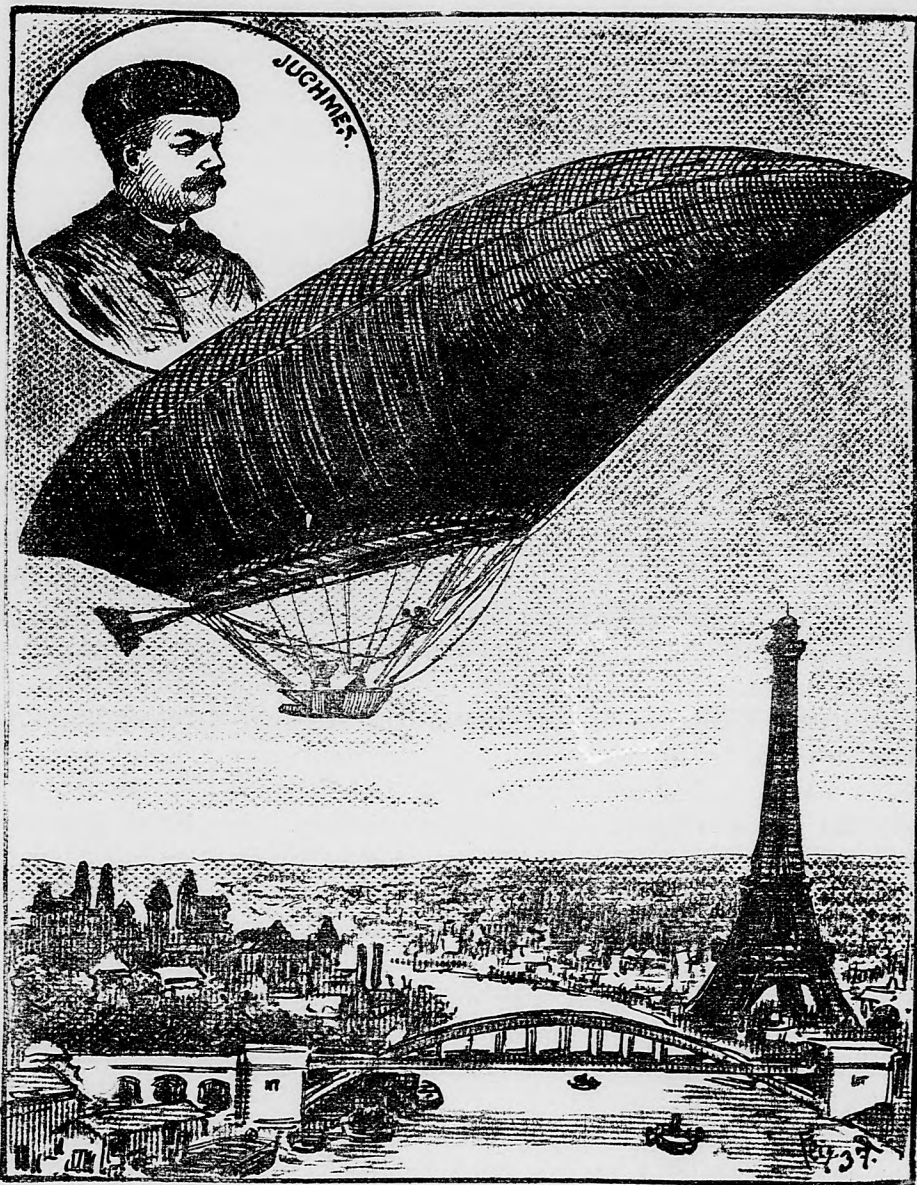
Zlatá omša. Ladislav Popovich, kanonik spišskej kapitule dňa 20. nov. slávil svoju zlatú omšu svätú. Z tejto príležitosti ho veľmi mnohí tak zo strany kňazov, ako aj zo strany svetských pozdravili.

Katolícky kruh v Nových Zámkoch. V Nových Zámkoch horlivejší členovia mestskej inteligencie zaviedli pohyb cieľom založenia jedného katolíckeho kruhu. V záležitosti tejto jeden užší výbor tieto dni držal už aj poradu.

Proti úžerníkom v Trenčianskej. Minister pravosúdia na predstavenie administratívneho výboru stolice Trenčianskej dňa 19. novembra pod číslom 30.929. nariadil, aby v okrese čačianskom, žilinskom a púchovskom proti úžerníctvu zavedené bolo úradné trestné pokračo-

vane a ohľadom tohto kráľovskému fiškusovi v Trenčíne dal úpravu.

Zdravotný stav stolice turčianskej behom minulého mesiaca dľa zprávy stoličného hlavného lekára podanej na poslednom zasadnutí administratívneho výboru stolice bol vôbec prajný. Z nákazlivých nemocí na Vrútkach udal sa záškrt v 11 pádoch, z ktorých len jeden sa

Balón Lebaudyho.

so smrťou skončil. Na osýpky ochorely v Ratkovej 2, na Vrútkach 2 a v Tomčianoch 2 deti. Tyfus bol v Duliciach 1, na Vrútkach 1 a v Lipovci 5. Z týchto jeden chorý zomrel a síce na Vrútkach, ostatní sa vyliečili.

Smrť. Bývalý krajinský vyslanec Karol Légrády tieto dni zomrel v Budapešti v 70. roku života svojho. Légrády roku 1895. zvolený bol s liberálnym programom v Áksalfalve za kraj. vyslanca, ale pri posledných voľbách oproti Žigmundovi Makkaymu ostal v menšine.

Malým priemyselníkom do pozornosti. Prešpor-ská obchodná komora sdeľuje, že minister honvédstva a minister obchodu ju upovedomili, že 50 percentov mimo-riadnej obuve pre honvédstvo odteraz kupovať budú od

malých priemyselníkov. Kto by sa tedy na takúto prácu chcel podujaf, tak nech sa obráti na obchodnú komoru v Prešporku.

Lúpežníci na fare. V Radványi (pri Košiciach) vlámali sa lúpežníci do domu kat. farára Augusta Csurillu a všetko mu pobrali, ešte aj kone a kravy mu odohnali. Žandári zistili, že lúpež spáchali kočujúci cigáni, ktorých teraz stopujú na celom okolí.

Chýry zo Spiša. Rímsko-katolícky učiteľ v Tripšu menom Ján Sztrojni, dostal v tieto dni z príležitosti svojho 40 ročného učiteľského účinkovania záslužnú medailu. Sám školdozorca levočský mu ju vytýčil v prítomnosti celej obce v sprievode peknej uznanlivej reči. — Červený Kláštor a ten celý majetok v Spišskej Magure, ktorý teraz grécko-katolíckemu biskupovi v Prešove patrí, chce teraz odkúpiť nemecké knieža Hohenlohe, ten istý, ktorému Javorina prislúcha. Pojednávanie sa už začalo. Škoda, prekoda, že ten starý, ale už od dávna opustený kláštor, ktorý na tak čarokrásnom mieste je vystavený, znova nepríde do rúk dajakých reholníkov. — Notári našej stolice žiadajú povýšenie platu svojho a navrhujú, aby sa na obce vyhodila prirážková porcia, a žeby sa im z tej mohol povýšiť plat. — Veľmi nešťastlivo pochodil nedávno pri polovaní honec Michal Grill vo Vyšných Hágoch. Z jedného úbočia Tatier do hlbiny spadol, pri čom sa tak strašne pokaličil, že o pár hodín zomrel.

Pomsta ľudu. Len pred niekoľkými mesiacmi stalo sa v Mármárošskej, v obci Višove, že traja ruskí sedliaci z pomsty zabili krémára Jakuba Polláka, lebo úžerou na vnivoč vyviedol skoro celý okolitý ľud; porotný trestný súd v Mármaros-Szigete vtedy všetkých troch vrahov oslobodil, tak že ich hneď museli pustiť na slobodu. Podobná vražda udala sa aj v obci Kőrösmező dňa 20. nov., kde árendátora a úžerníka Izraela Zipsera večer, keď vyšiel na dvor, sekerou zabili. Vrahov dosiaľ ešte vypátrať nemohli, žandári síce zatkli Zipserovho súdeda, tento ale však všetko tají. Má sa za to, že árendátora, ktorý v obci veľmi úžerničil, zavraždili z pomsty, lebo vrahovia nič mu nevzali, ačkoľvek Pollák mal pri sebe zlaté hodinky aj väčší obnos peňazí.

Smrť v škole. Smutný prípad udal sa v obci Nostány pri Szegzárd. V obecnej škole cez poludnie 11-ročné dievča Mária Takács chcelo si nožom rozkrájať jabĺčko. Tu ju jedna kamarátka náhodou drgla tak nešťastne, že malé dievča bodlo si nožom do krku a pre-rezalo si hlavnú tepnu. Ačkoľvek lekárska pomoc bola hneď po ruke, dievčatko o niekoľko minút zomrelo.

Pozor na deti. V Hornej Breznici (v Trenčianskej) břeška Johanna Červený varila večeru. Medzi tým na okamih vyšla z izby na dvor pre polienko dreva. Kým bola vonku, jej 14-mesačné dieťa spadlo s postele na ohnište, kde prevrhlo na seba hrniec vrelej vody a tak nebezpečne sa obarilo, že ešte v ten deň skonalo.

Vyšinul sa vlak. Z Trenčína oznamujú: Neďaleko železničnej stanice v Podhradí minulé dni večer o 8. hod, vyšinul sa jeden nákladný vlak. Parostroj vryl sa do zeme na meter hlboko, 16 vozňov sa dolámalo, zamestnancom vlaku sa však — div divúci — nič nestalo. Vyšinutie, následkom ktorého v noci a na druhý deň všetky vlaky sa opozdily, zapríčinilo to, že sa zlomila jedna šina na dráhe.

Otcovrah. Urosa Siakova, gazdu v Starej Palánke (v Bäcke) zavraždil jeho vlastný 26-ročný syn, len preto, aby skôr mohol dedič po svojom otcovi. Zverský syn sekerou rozpoltil otcovi hlavu, mrtvolu potom vyložil na voz a zaviezol ju na novo-sadskú hradskú cestu. Ešte v tú noc vrátil sa otcovrah do Palánky a tu sa na jednom veselí zabával až do rána. Žandári chytili ho ešte na veselí a potom odvedli do Nového Sadu, kde ho odovzdali súdu!

Krvavá bitka. Z Nitry píše: Blumberger, obyvateľ z Molnošu minulé týždeň prišiel do Fraštáku do jednej krčmy a začal robiť veľké hurty. Krémár poprosil dvoch paholkov aby nezbedného hosťa von vyhodili. Tito však príliš svedomite ponímali svoje povolanie a milého Blumbergera tak strašne nabili, že ho museli polomrtvého odviezť domov.

Konec pravoty. Z veľkého Bečkereku oznamujú: Mojse Prodan, gazda v obci Román-Szent Mihály, pravotil sa s tamojšími gazdami bratmi Vajku. Pravota sa teraz skončila a síce tak, že bratia Vajku musia platiť. Neprajný výrok tak rozhorčil bratov Vajkuovcov, že po tieto dni v noci vystriehli Prodana a zabili ho. Vrahov chytili.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézete» Budapest, V. ker. Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predoslých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeď, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dájú vysvetlenie.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreššana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme et. čitateľov, aby jedon každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreš'an» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

DOPISY.

Lutiša (trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážení Pán Redaktor!

Ťctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kreššane».

Po tieto dni som obdržal nasledujúci list:

Velebný Pane! S najväčšou pozornosťou sprevádzam vaše výkazy milodarov na váš nový kostol; ale veru tú smutnú pravdu musím zkusovať, že ma zarmocuje chladnokrevnosť terajšieho sveta, lebo veru vám to pomaly kvapká. I myslel som, že by sa vám lepšie vodilo, keď by ste osobitných vyberačov po krajine poslali; veď takýto cieľ pohne každé dobré srdce k obeti, ktorá sa venuje na česť a chválu Božiu. Ale mi zase prišlo na um, že i to vždy nejde; o tom by nám mnoho a mnoho mohli vyprávať tí, čo chodili po sbierke, na pr. i stankovanský kostolník, ktorého jedon pán správca fary v Trenčianskej — že chcel vyhodit. No nečakal, ale pošiel sám. Teda je to nemilá vec — a potom kto chce dať, dá i na vaše prosby, ktoré v našom oblúbenom «Kreššane» uverejňujete. A z vašich vykázaných milodarov vidím, že náš milý «Kreššan» je po svete rozšírený, bo len cestou tohoto ste dostali milodary z Prajska, Hollandska, z Čiech, z Moravy, z Horvatska a z Bosne, a to všetko od našich dobrých slovenských krajanov, ktorí tam chlieb svoj vyhľadávajú, za čo nech im je tam Pán Boh na pomoci.

Ale sa čudujem, že z Ameriky ste ešte nič nedostali, či tam nemáte známych? Veď i ta chodí náš milý «Kreššan»! Pravda síce je i to, že dnes takáto vec

ťažko ide, lebo sa dobre hovorí: že bohatí sú zatvrdlívi a neprajní a chudobní zase nemôžu dať, lebo nemajú z čoho.

Avšak vaša horlivosť za svätú vec premôže i tie najväčšie ťažkosti, a dá všemohúci Boh, že z neunavenou vašou usilovnosťou podarí sa vám k cieľu dôjsť. Veď je ešte mnoho dobrých ľudí na svete! netraťte tedy nádej!

Ja som veru nie zámožný, ale chvalabohu mám toľko, koľko mi treba, a keď mi dá Pán Boh zdravia, budem i na ďalej mať. Spokojný som so stavom svojim a preto s radosťou a z vďačností obetujem na ten váš nový kostol 10 korún. Prijmite to odo mňa z lásky, čo vianočný darček pre toho chudobného Ježiška, aby na rok — jak dá Boh — našiel peknejší stánok, jako doteraz mával u vás. Ja — keď bych mohol — každému bych povedal, aby voľačo obetoval tomu ozaj chudobnému vašemu Ježiškovi, aby sa potešilo srdiečko jeho, že sa aj u vás chystá preň vianočný stromček.

S týmto, keď vás srdečne pozdravujem, zostávam s ťctou

v Sučeji, 24. novembra 1903.

Štefan Opatril, obuvník.

V záležitosti tejto mám viac dopisov od všetkých a nad každým sa potešilo moje srdce. Lebo to mi dodáva novej chuti k prevedeniu tohto krásneho a vznešeného cieľa; ale prítomný dopis uverejnil som preto, aby svet videl, že sa nachádzajú opravdiví priatelia a milovníci chudobných farníkov lutišských, ktorým sú na pomoci vo vystavení nového kostola. Všemohúci Boh nech hojne odplatí svojim požehnaním takéto šlachetné duše, ktoré povzbudzujú aj iných k dobrosrdečnosti.

Terajšie časy požadujú, aby kostol jak z vonku, tak z vnútra zodpovedal cieľu svojmu. Alebo kdeže sa pozdvihne myseľ k Bohu, keď nie v kostole? Kde všetko má povzbudzovať človeka k pravej pobožnosti? S týmto, keď všetkým dobrodincom nového kostola lutišského šťastlivé sviatky vianočné prajem, spolu prosím, aby ich laskavý Spasiteľ náš jak časnými tak i večnými radosťami potešil.

S Bohom!

Ján Grében, farár.

Posviacka domu spolkového v Leszéte.*

Že velebný pán Bieliczky, bývalý kandidát ľudovej strany, podolský farár, s jeho neunaveným pánom kaplánom Jankolom znamenite účinkuje na poli spolkovom, to sme dávno vedeli; ale žeby za kráky čas tak znamenitý výsledok boli mohli preukázať pri terajších — najmä u nás v Nitriansku spolkom neprajných — okolnosťach, to by nikto nebol predpokladal.

Dňa 22. novembra bola tam posviacka spolkového, od základu novopostaveného domu, v ktorom je sklep a čítací kruh so svojou veľkolepou sieňou, ktorá je na 13

* Leszéte je slovenská obec v Nitrianskej; predtým bolo jej meno Podola, ač Podolie.

metrov zdĺžky, obsahuje a je zaopatrená i s javišťom s oponami pre divadelné predstavenia. Po slávnostnej cirkevnej posviacke večer o 5. hodine nasledovali dľa tlačeného programu utešené predstavenia sboru hudobného a spevokolu, ktorých údov s veľikou prácou sám pán farár riadil, jako aj za mnohé týždne predbežne navčičil. Boli sme prekvapení, že jednoduchý náš slovenský ľud, ktorý je ale pri dobrom vedení ku všetkému schopný, také dielo vedel preukázať, že veru so svojim spevom a hudbou bárs v akom veľkom meste by sa mohol predstaviť. Ale milo nás prekvapilo, že videli sme tam spoluúčinkovať v spevokole popri starších ženách a dievčencoch i pani učiteľku a medzi mužskými nielen pánov duchovných a pána organistu, ale hľa i pán notár spoluúčinkoval, spieval, pomáhal pri iných prácach. Meno tohoto pána je: Gocsár. Sláva mu! Mohli by si veru druhí páni notári príklad z neho vziať, ktorí len vtedy poznajú ľud, keď od neho porciu vyberajú, ho pokutujú, ináč ale in smrdí sedliacka halena a boty.

V zahájujúcej reči pán predseda poukázal na minulosti spolku a čítacieho kruhu, prečítal *telegramm* jeho excell. pána grófa *Alexandra Károlyi*, ktorý pozdravuje kruh; pozdravil kruh aj pán *Meško* listovne. Pán *Ferdinand Sándorfi*, farár lopašovský, spolár to tiež neunavný, prednášal o spolkoch vôbec striedave žartovným i vážnym spôsobom, vo veselosti držiac poslucháčov svojich. Nasledovalo predstavenie so strojom-svetlo 600 sviec vydávajúcim obrazov zo svätej zeme, z Rímu a zo života Pána. Medzi tým vždy buďto spevokol, buďto hudba klasicckými prednáškami obveselovali duše naše. Potom nasledoval konečne tanec! No bola vám to tam radosť! Starí, mladí, všetko tancovalo a spolu s nimi aj inteligentní ľudia. Radosť bola a oduševnenie všeobecné! Aj 50—60-roční tancovali vám sťa síkorky! Bez pijatiky, nie jako v hnusných židovských zadymených šenkoch sa tancúva, lež v ozdobnej krásnej sieni.

Ačkoľvek počasie bolo nepríjemné, predsa mnohí hostia i z ďaleka prišli. Pospolití ľudia boli tu z okolných obcí, ba i z Čachtíc, Pobodima a Lopašova. Duchovní: pán dekan *Reviczký* i s kaplánom z Čachtíc; pán *Bernkopf*, pobodimský farár s p. kaplánom; pán *Rudroff*, dobrovodský farár. Osvietená p. grófká *Grevenitz* s dcérou grófkou. Rytier *Chvalibogovský* z Častkoviec; pán úradník *Sloboda* s manželkou; z Budapešte poslaní z ústredného spolku hlavný knihvedúci *Horváth* a hlavný protidozorca *Mocsáry*. Páni učelia a učielky z okolia. Títo všetci medzi ľudom a spolu s ľuďmi sa zabávali. Zábavka trvala až do 2. po polnoci, až do konca pri najlepšom poriadku.

Sláva vám vodcovia duchovní a svetskí spolkov podolských! Závidíme to so svätou závišťou, vy, občania, že máte tak znamenitých vodcov! Ach, kolkým obciam to chybuje! Len si vážte týchto mužov a s poslušnosťou a vďačnosťou odsluhujte sa im za ich ťažké práce, boje, ktoré víťazoslávne bojujú za pozdvihnutie vašeho dobrobytu duševného a hmotného.

Prítomný.

Z Maguri vo Spiši.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

V susedných poľských Nižných-Šromovecch sa tie sv. missie, ktoré dvaja prevelební otcovia jezuiti z Nového-Sandecia menom *Jozef Bučkovský* a *Alojs Kulpa* za osem dní vydržovali, dňa 15. nov. popoludní skončili. Na tej sv. missii nielen všetci Šromovčania vzali účasť, ale viacerí aj zo susedných uhorských obcch, zvlášte z *Lechnici*, z *Haligovec* a z *Majoru*. Obidvaja páni missionári sú ešte mladí, ale už s takým ohňom, zápalom a oduševnením kázali, že jejich krásné kázne na toľko prerazili srdcia, že nieraz celý kostol hlasite plakal, ba ešte aj prítomní kňazi, bolo ich aj z uhorskej strany päť, volky-nevolky ronili slzy. Že jejich kázne nepadli do neurodnej zemi, je najlepším dôkazom, že pod dojmom tých kázni 571 pristúpilo ku sv. sviatosťam a 232 sa odrieklo besnej pekelnjej pálenky. Bárs by len tí všetci stáli boli v svojom dobrom predsavzatí. Bože zehnaj tým mladým horlivým missionárom, aby dožili dlhého veku, že by ešte mnohé nesmrtné duše ratovať mohli. To im tým viac prajeme, lebo — ako sa sami vyslovili — by sa radi naučili slovenskej reči, žeby i na naše slovenské kraje prísť mohli. Daj to milý Bože! By to pre nás opravdivým dobrodením bolo, lebo nemáme slovenských missionárov. Ľud na mnohých miestach si sám pýta toho duševného chleba, ale nemá mu ho kto podávať.

S ľudovým pozdravom

Jeden magurčan.

Z Lomnej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v *Kreštane* uverejniť.

Čítajúc «Kreštana» číslo 44-té, prišiel som aj na dopis z Oravy pod menom *L. Or.* Ctený dopisovateľ sťažuje sa medzi iným aj na p. učiteľov, že bažia za vyšším platom v štátnych školách atď.

Veľmi mu za pravdu uznávam a nasledovné — ako účinkujúci — osmelujem sa aj ja k tomu prehovoríť.

Prečo p. učelia obchodia katolícke školy? Je veľa príčin! Asíce: prvá hlavná príčina je, že niejeden sa haňbí za meno «katolík»! Druhá hlavná príčina je, že ten skromný obecný plat, s mnoho klobučkovaním pred obecnými vladármi nikdy riadne a slušne nedostane. Tretia príčina je až priveľká! Veľa detí, miestnosť malá a dakde aj tmavá a celkom zanedbaná.

Na dedinách o hrdlo sa musí ten učiteľ pasovať s rodičmi, kým svojmu dieťatu slabikárik kúpi. Na takej dedine ľud za veľkú farchu si školu pokladá, ba takrečeno za nepotrebnú vyhlasuje. Obecné predstavenstvo rozličným spôsobom trucuje svojich učiteľov. Ale ani nenie možno všetko vypísať! A preto jeden katolícky učiteľ podobá sa mučedníkovi. Kto sa chce o tomto presved-

čiť, nech sa hlási na dedinu za učiteľa, alebo nech porovná štátneho s cirkevným a ten obraz ho presvedčí, že tamto je pán a tento chudák.

S uprimným pozdravom!

Chudák.

Podakovací list.

Moja žena 13 rokov trpela na reumatické boľenie hlavy, a ja ďakujem pánu vynálezcovi, že môžem dúfať a Váš duplovaný elektro-magnetický R. B. číslo 86967 kríž došikovať nechať, pretože ten ona 4 týždne nosila a tak jej bolo pomôžené. Ja teda všetkým ľuďom, ktorý na reumu trpia, do pozornosti odporúčam, by si tento výtečný kríž nechali došikovať. Ja som všeličo proboval a nič nespomáhalo, jedine Váš duplovaný elektro-magnetický kríž. S úctou

Károlyfalva.

Valentín Hambek.

Tento povďačný list obdržal pán Adalbert Müller v Budapešti, V., Kálmán-u. 18/c, vynálezca elektro-magnetického duplovaného kríža R. B. č. 86967, a môžeme ho všetkým tým, ktorý na reumu, lámku, atď. trpia. tento aparát najlepšie odprúčať.

Pre dobro človečenstva bolo by skutočne osožné, keď by v každom dome na pohotove mali výchytný *Fellerov Elsa-Fluid*. Že čím je výchytný *Fellerov Elsa-Fluid*, to môže ct. čitateľ najst' v oznamovej časti novin týchto. Aby *Fellerov Elsa-Fluid* všade rozšírený bol, a aby ct. čitatelia neboli zavádzaní napodobneniami, určilo sa, že každý päťdesiaty čitateľ ač' už objednatel', ktorého adresu lekárnik *Feller* udá, za 6 mesiacov úplne zdarma a franco obdrží noviny tieto do domu mu posielané. Týmto spôsobom, každý päťdesiaty objednatel' 6 mesačnú predplatnú cenu si usporí. Ponevác' tedy každý 50-tý objednatel', ktorý v *Stubici* objedná si *Fellerov Elsa-Fluid*, za 6 mesiacov úplne zdarma dostane tieto novinky, dá sa úfať, že za túto ochotu ct. čitateľstvo úplnou uznanlivosťou bude sa odmenovať.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

3728. K. U. v T. Také čisto osobné veci nemôžeme uverejňovať; kto cíti sa v takých veciach ukrivdeným, nech hľadá si pravdu, ale inou cestou. Poslali sme.

Záhorsky. Prišlo všetko, časom použijeme.

František Bernadics. Museli by sme vidieť najprv stanovy. Ako Vy píšete tomu veľmi mnoho nerozumieme. V dopisnici sme Vám to obširnejšie vysvetlili.

J. Sv. vo Sv. Benedeku, Jozef Bart. vo Rauseli a Karol Vr. vo Liezui. Poslali sme vám všetkým čísla «ukázkové».

Do Sv. Jura v turč. stol. 1. Všetko dostanete vo spolku. 2. Nezabudnúť pripojiť aj obecné vysvedčenie. 3.

Koncom tohto mesiaca a začiatkom januára. Budapešt, VIII., Baross-u. a Pál-u. Keď dozvieme sa, odpíšeme.

A. J. v Pob. Snáď časom dá sa upotrebiť. Teraz pre druhé práce nebolo možné. Zdravstujte!

Ján Str. v Koš. Jestli bude možné, odpredajte po 3 kr. Knihy obdržali sme. V mene všetkých srdečná vďaka!

33. v Jablonke. Podobne i Vás prosíme.

Do Trenč. Teplíc. Keď nám poskytne sa taká príležitosť, veľmi vďačne. Do týchto čias nebolo možné.

Vel. p. K. M. Postaráme sa.

F. K. Odlepené marky (známky) neslobodno viac upotrebiť. Snáď sa dá uverejniť.

Kozák. V budúcom čísle. Na zdar!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštan», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Venčok piesní a modlitieb zvláštne k úcte božského S. J. s povolením cirkevnej vrchnosti vydal *Karol Lenkei*, správca fary. Druhé opravené a zväčšené vydanie. Cena: neviazaného výtisku 45 hal. v plátne viazaného: 80 hal. Dostať u vydavateľa v *Dretrekö-Csütörtök* up. Láb, Pozsonym. *Slávnosť jasličkova* čili dve hry: I. *Pastieri pri jasličkách* (Vianočná hra pre školské dietky so spevami). II. *Pastuškovia*. (Vianočná hra pre školu so spevami.) Posloveučil: *Martin Lahvička*, org. a hlavný učiteľ v *Dolnej Krupej*. Cena 30 hal.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: *Edvard Sándorfi*, katechet a *Andrej Červjenka* učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.*

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «*Posla b. Srdeca J.*» v *Trnave* (*Nagyszombat, Pozsonym.*) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: *Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.)*, alebo aj u samého pána *Zaoska* takto: *Velp. Ľudovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.)*

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá uda-

loš z života Iudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižočka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto predpitného. Dostať ju u tejto adressy: «*Posol Svätého Antona*» Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatitelia «*Posla Svätého Antona*» obdržia túto knižočku zdarma.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «*Posol božského Srdca*» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 hal.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z pobožného života, zfotografoval *Zaosek*. Vydáva redakcia «*Posol Svätého Antona*» Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «*Posla Sv. Antona*» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižočka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženské. Nezabudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «*Posol Sv. Antona*», Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*» Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XV. číslo 11. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. *Pšenica*: tiská K. 7.35—7.85, peštianska K. 7.15—7.75, belehradská K. 7.35—7.80, banátska (76 kilogramová) K. 7.30—7.70. — *Raž*: K. 6.00—6.20. — *Jačmeň* na krm K. 5.40—5.70. — *Ovos*: prvotriedny 5.50—5.65, druhotriedny 5.40—5.50. — *Kukurica*: K. 6.10—6.25. — *Repica*: K. 10.00—10.50. — *Proso*: K. —. —.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13.40	12.90	12.50	12.00	11.70	11.40	10.80
			č.	7	7½	8	
			K.	9.60	8.00	6.20	

Strova: Veľký biely bôb: K. 9.75—10.50, tmavý K. 7.20—7.85, drobný K. 11.00—11.50, tarkavý K. —. —. *Hrach*: K. 11.—12.00. — *Šošovica* veľká čistá K. 10.00—12.00. — *Konopné semä*: K. 9.00—9.50. — *Lanov semä*: prima K. 12.90—13.00. — *Rasca*: K. 29.00—30.00. — *Mak*: sivý K. 25.00—26.00, modrý K. 26.00—27.00. — *Ladník*: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 87.00—88.00, kockový K. 89.00—90.00, kandis tiely K. 87.00, zltý K. 86.90 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 147.00 do 148.00. Denaturalisovaný, k prilemyselnými účelom jeden baril 35.50—36.00.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 41.50 prima ruskô (***) K. 32.50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15.75—17.00, slavonský (1903) K. 16.00—16.50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 14.50 do 15.00, srbské (80—85 kus.) K. 15.50—16.00.

Ďatelinové semä: lucerna K. 55.00 do 60.00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3.60—3.80, zlté K. 4.00—5.00 za 100 kilo.

Sviňská masť: budapeštianska K. 70.00 do 70.50.

Prirodzené víno.

V terajšej zožidovštelej dobe sotva možno dostať spravodlivého vína, ktoré by sa mohlo spokojným svedomím upotrebiť ku sv. omši. My odporúčame vína veľk. p. **Franca Buzátha**, ktorý dorába vína na «*Hedálji*» v **Beregszászu**. Ceny primerane ľavné. Vína této sú stále, mocné, výbornej barvy a chuti príjemnej.

Krainer záživná múka pre svine

od doktora **Trnkóczyho**, zručujúci a ochranný prostriedok polepšuje a rozmnožuje: mäso, masť, chuť a zdravie. Zdravým sviniam dostať očné je týždne do pokrmu, za jednu lžičku dať. 1 obalka za 50 halierov k dostaniu je vo všetkých obchodoch, 5 obalkov 3 koruny s doposlaním už aj dobiecky z pošty na sklade fabriky

Apatieka „Trnkóczy“ Laibach (Krain).

Podakujúce listi aj úradné uverejnenia spresvedčením účinku prachu tohto jak u chorých u zdravých sv ň každý den dochádzajú.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštnych vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

K nákupu všech pláten a látek, jichž v domácnosti jest třeba, doporučujeme vřele Tkalcovské výrobní společenstvo „Vzájemnost“ v Hronove (Čechy). Vlastní výroba. První nákupní pramen. Nejvýhodnější nákup pro nevesty, hotely a ústavy. Cenník a vzorky na ukázkou zdarma a franko.

Do úctivej pozornosti

odporučam bal sam Svätého Antona Paduanského. Nezávisle mnoho listov podakovania, potvrdzujú to, že ctiteľia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve hlavybôfu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

K dostaniu výlučne u

Jozefa Hübner, lekárneň Červeného kríža, Baja, Erzsebet királyne-út 22. szám.

MAJETOK; dom, role aj horové právo v Hliniku (Trenčianska stolica) za 11.000 korún predáva Simon Zafka v Ružomberku (Rózsahegy).

Najlepšie

Košé

dodavá známa firma

JOSEF MECERA

v Čelakoviciach (Čechy).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Vianočné dary 1903.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho preda. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci lížice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové lížice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú lížicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú lížicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus najnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáci peniaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti prilži je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 193. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell. S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedácim servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú. Buzacié, Kr. Sárocska st. S. Keresztés hlavné slúžny.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Veltov kříž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluj, za čo dobre stojíme: pri lamke, lupaniu, astmatických neduhoch a bezsnivosť, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčoch, proti

Nietajni
prostriedok

hlavných nemocíach, chlad- ných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mo- krosti poste e. slabosti, záduhu, isibli, bľadosti záv- ratu, zlomi sluchu, nemo- ciach nervov, influenze, všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, keďže môj dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-uteza č. 18/C. Vadasz-uteza na rohu.

Z pomedzi vyše 16000 pod'akovacích listov.

ktoré lekárnik **EUGEN V. FELLER, STUBICA, Templom-u. č. 18. (záhrebská stol.)** počahom na jeho výtečný Fellerov Elsa-Fluid dostal, pre nedostatok miesta len niekoľko uverejnujeme na ukážku.

**Bl. p. Eugen V. Feller,
Stubica, Templom-u. 20.**

Vo všetkých časopisoch to môžete uverejniť, že Váš Elsa-Fluid je výtečný prostriedok, ktorý tak mne, ako i mojim známym výtečné služby učinil, tak na pr. pri reume v prstach, bolesti hlavy, bolesti chrbta, bolesti očí, atď. — Elsa-Fluid každému odporúčam a Vám som veľmi povďačný za tento prostriedok.

Buziás.

Barónka Geramb.

Váš Elsa-Fluid nech v žiadnom dome nechýba; moja pani mala žalúdočnú bolesť, od toho času ale čo Váš Elsa-Fluid užívam — je zdravá. Môjho švagva syn mal veľké bolesti na jeho boku, po 2. užívaní ale sami od seba

sa ztratili, aj proti bolesti hlavy má tiež veľký účinok.

Szárasz, op. Lengyel. 1903. XI/9.

Ján Breitenbach.

Váš Elsa-Fluid pri 72 ročnej mojej matke, ktorá jej zrak už celkom bola ztratila, (a len s okuliarmi vydela), tak výborne účinkoval, že sa nemôže dost nachváliť, keď s jej rakom všetky bazvy rozozná, tak píše.

V Gmünde.

Franc Hora, železničný strážnik.

My ani jeden deň bez Vášho Elsa-Fluidu nemôžeme byť, lebo veľmi nám pomáha oproti bolesti krku a oproti lámkam, ani sme neni vstave dosť vychváliť tento liek, tak píše.

V Serezi.

Maria Bergmann.

Ponevác po upotrebení 6 fliaš z Vášho Elsa-Fluidu, bolesti zubov, žalúdočnej bolesti a lámkanie v kostiach mi prestalo, som presvedčený, že tento liek pre celý svet je najlepší

V Perjámosi, XI/22. 1903.

Jakup Recktenwald.

Môj otec už od 2. rokov trpel na klanie v boku a nič mu nepomáhalo, až keď som Váš Elsa-Fluid nebesťoval. Od tohto času chvála Bohu je celkom zdravý.

Papradná, Trenčianska stolica.

Štefan Kusik.

Bez Vášho Elsa-Fluidu naďalej nechcem byť, lebo veľmi som ho obľúbil. Moji priatelia oproti bolesti zubov ho upotrebovali, ale aj oproti belenn

hlavy je tiež výborný! Nech Vás Boh živí! Tak píše.

vo Veľkom Kolačine, o. p. Dubnica (trenč. stol.)

Juraj Csacska.

Moja Matka Váš Elsa-Fluid oproti slabosti žalúdka upotrebovala, pani Atsch oproti bolesti hlavy a pani Štefanie Straubinger od kašľa pomohol.

V P.-Monostore pri Komarne.

Juraj Eberhard.

Že som ja s Vaším Elsa-Fluidom úplne spokojný, dosvedčuje to moja objednávka. Ja z Vášho Elsa-Fluidu ustavične budem upotrebovať.

Vo Fiehenbrune (Tyrolsko).

F. Maurer, prakt. doktor.

Temeu všade je známe, že Fellerov Elsa-Fluid neprenýšene dobre účinkuje pri najviacných nemo cích ako k. pr. pri kašli, influenze, zimnici, lámkach, lúpaní, pri bolesti prsú, hlavy a zubov, pri klaní, krčoch, pri očných nemociah, žalúdočnej chorobe, pri zachrípnutí, zašľajmovaní, pri nervových chorobách, slabosti, bolesti chrbáta, pri oslabení očí, pri zápaleniach, popáženinách, vredoch, pri zavratach, pri opuchlinách, pri horučosti, besnivosti, hrdlových chorobách, táškom dýchaní, pri nechuti k jedlu a mnohých i ných chorobách.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z esencií príjemne voňajúcich bylín so známku „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej fliaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medaillou, krížom a čestným diplomom v novjšom ale čase španielsky rád červeného kríža vyznačil šotovitela «Fluidu» záslužnou striebornou medaillou. Objednávajte si Fellerov «Elsa-Fluid» len poštovou dobičkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Aj sportom, škatulu a návodom k upotrebeniu!	12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún — hal.
	24 „ „ 12 „ „	8 „ 60 „
	36 „ „ 18 „ „	12 „ 40 „
	48 „ „ 24 „ „	16 „ — „
	60 „ „ 30 „ „	20 „ — „

Zdarma

dostanete po každom opätovne objednanom tuete Elsa-Fluidu 1 fliašku.

Dalej odporúčajú sa **FELLEROVE**

Rebarbara-Elsa-Pilulky

Najlepší, najlacnejší, tisícokrát vypočítaný prostriedok na prehnatie; účinkuje rýchle, isto, bezbolestne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha tráveniu, čistí a uľavuje bôle a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctentý čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaninami (ako na príklad Gold-Else-Fluid Lujza-Fluid atď.). Nesvedomí ľudia ešte aj ochrannú známku napodobňujú, teda aj ochranná známka je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa».

Len **FELLEROV ELSA-FLUID** je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí, píše **rekommandovano.**

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a prave Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a napíše adresu jediného dorábateľa

Eugen V. Feller, lekárnik,

dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona

Stubica, Templom-utcza 18. sz. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnik Jozefa Töröka, Kráľovská ulica č. 12., v lekárni «Nádor» dra Eggera Váci-körutč. 17. a v lekárni Bélu Zoltána Szabadság-tér.

Tlačou Stephanaeum. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utcza 28/a.